

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Hawliau Plant yng Nghymru

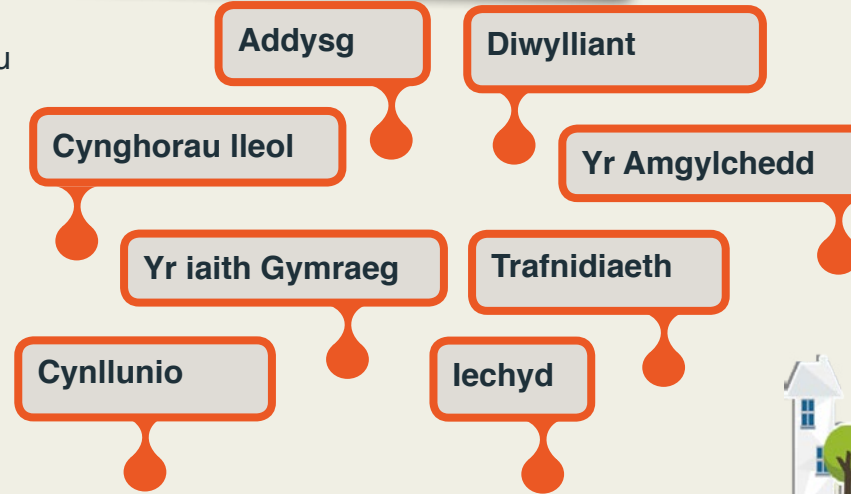
Rydyn ni eisiau Cymru
lle mae hawliau plant yn
realiti i bob plentyn.

Pwy yw Llywodraeth Cymru a beth y mae'n ei wneud?

Mae gan Gymru ei llywodraeth ei hun sy'n gweithio i wella bywydau pobl yng Nghymru a gwneud ein cenedl yn lle gwell i fyw a gweithio.

Ein nod yw bod yn agored ac yn ymatebol i anghenion dinasyddion a chymunedau. Rydyn ni'n gyfrifol am y mwyafrif o'r prif agweddau o fywyd cyhoeddus, gan gynnwys:

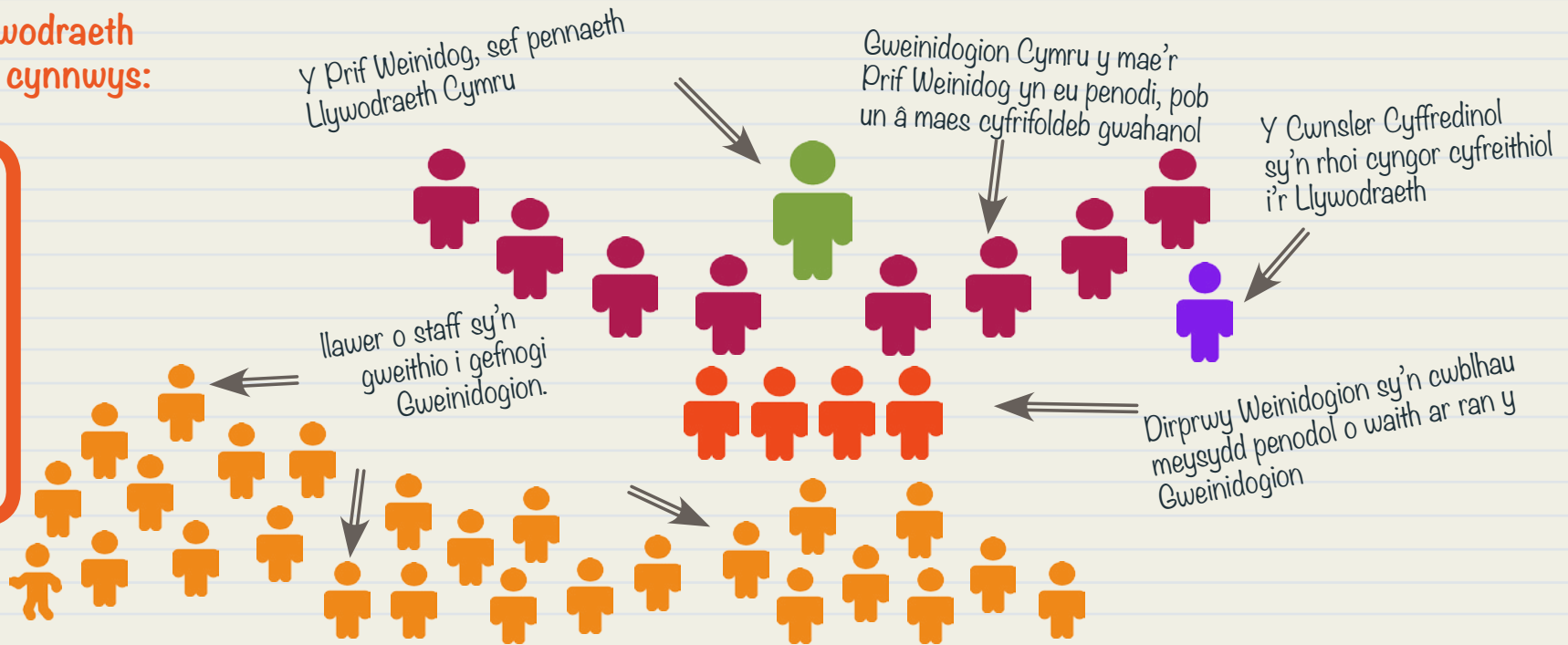
Gyda swyddfeydd ar draws Cymru, gan gynnwys Merthyr Tudful, Aberystwyth, Cyffordd Llandudno a Chaerdydd.

Mae Llywodraeth Cymru'n cynnwys:

Mae pob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru yn bwysig.

Rydyn ni eisiau iddyn nhw i gyd gael y bywydau gorau posibl. I wneud yn siŵr bod hyn yn digwydd, mae angen i bawb roi sylw i hawliau plant yn eu gwaith.

Beth yw CCUHP?

Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn yw **CCUHP**.

Rhestr ydyw o hawliau i bob plentyn a pherson ifanc, pwy bynnag yr ydych chi, lle bynnag rydych chi'n byw neu beth bynnag rydych chi'n credu ynddo. Maen nhw'n berthnasol i chi nes eich bod chi'n 18 oed.

Mae CCUHP yn rhestru 42 o erthyglau – hawliau sydd gan blant a phobl ifanc i fod yn ddiogel, yn iach ac yn hapus.

Fe gymeron ni bob un o'r hawliau yn CCUHP a'u trefnu nhw mewn 7 maes gwahanol, o'r enw **Y Saith Nod Craidd**.

Blynyddoedd cynnar

Mae gen i bopeth sydd ei angen arna' i i roi'r dechrau gorau mewn bywyd i mi!

Addysg a dysgu

Dwi'n gallu cymryd rhan, mwynhau dysgu a chael yr addysg orau bosibl.

Iechyd, rhyddid rhag camdriniaeth a bwlio

Mae gen i fywyd iach ym mhob agwedd, gan gynnwys iechyd emosiynol, a dwi'n cael fy nghadw'n ddiogel rhag niwed neu gamdriniaeth.

Chwarae, chwaraeon, hamdden a diwylliant

Dwi'n mwynhau chwarae ac yn cael cyfleoedd i fwynhau chwaraeon a gweithgareddau diwylliannol efo fy ffrindiau.

Cyfranogiad a pharch

Dwi'n cael dweud fy nweud ac yn cael fy nhrin â pharch.

Cartref diogel a chymuned ddiogel

Mae fy nghartref yn lle diogel i fyw ynddo ac mae gen i lawer o bethau i'w gwneud sy'n agos at lle dwi'n byw.

Rhyddid rhag tlodi

Dydw i ddim yn gorfod byw mewn tlodi ac mae gennym ddigon o arian i gael y pethau sydd eu hangen arnom ni.

CCUHP yng Nghymru

Yn 2011, gwnaethom ni benderfynu cymryd cam ychwanegol a gwneud CCUHP yn gyfraith yng Nghymru.

Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 yw'r enw ar y gyfraith hon.

Mae'r Mesur wedi newid ein ffordd o weithio. Mae'n golygu bod yn rhaid i ni ystyried hawliau plant ym mhopeth rydyn ni'n ei wneud.

Sut mae Llywodraeth Cymru'n helpu plant a phobl ifanc i gael eu hawliau?

Fel Llywodraeth, rydyn ni'n gwneud yn siŵr bod hawliau plant yn ein cyfreithiau a'n polisiau.

Rydyn ni'n rhoi cyfarwyddiadau i wasanaethau lleol fel ysgolion, ysbytai, cynghorau a pharciau cenedlaethol. Pan rydyn ni'n llunio'r cyfarwyddiadau hyn, rydyn ni'n meddwl am hawliau plant fel bod y gwasanaethau lleol hyn hefyd yn meddwl amdany'n nhw.

Rydyn ni'n gwneud cyfreithiau

Er enghraifft:

- Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 sy'n dweud bod yn rhaid i bob un o Weinidogion Cymru yn Llywodraeth Cymru feddwl am hawliau plant, gan gynnwys eu hawl i gael llais, wrth wneud penderfyniadau sy'n effeithio arny'n nhw.
- Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010 sy'n dweud wrth Awdurdodau Lleol bod yn rhaid iddyn nhw roi cyfleoedd i blant a phobl ifanc chwarae rhan.

Rydyn ni'n rhoi gwybod i bobl am hawliau plant

Gan gynnwys:

- plant a phobl ifanc ar draws Cymru
- rhieni a gofalwyr
- pobl sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc, a throstyn nhw
- pobl sy'n gweithio i Lywodraeth Cymru.

Codi ymwybyddiaeth – rhoi gwybod i bobl

Mae'r gyfraith yn dweud bod yn rhaid i ni geisio gwneud pawb yng Nghymru'n ymwybodol o CCUHP. Rydyn ni'n gwneud hyn mewn llawer o ffyrdd, ond dyma'r tair brif ffordd:

- **Darparu gwahanol fathau o wybodaeth** – rydyn ni'n helpu pobl i ddeall CCUHP a hawliau plant. Mae gennym ni gardiau post, poster, cynlluniau gwersi, taflenni gweithgareddau a mwy o lawer.
- **Hyfforddiant CCUHP** – rydyn ni'n gwneud yn siŵr bod yna hyfforddiant ar gyfer ein holl staff ac eraill, fel gweithwyr ieuencid a'r heddlu.
- **Cyfranogiad** – rydyn ni'n rhoi arian i lawer o sefydliadau plant fel eu bod nhw'n gallu'ch helpu chi i ddweud eich dweud ynglŷn â phenderfyniadau sy'n effeithio ar eich bywyd chi.

Mae gennym ni Gynllun Hawliau Plant

Mae hwn yn esbonio sut rydyn ni'n gwneud y pethau y dylen ni eu gwneud ac yn meddwl am hawliau plant. Mae'r Cynllun:

- yn esbonio'r pethau y mae'n rhaid i ni eu gwneud, fel gwneud yn siŵr bod staff wedi'u hyfforddi a'u bod nhw'n dilyn y rheolau, i wneud yn siŵr ein bod ni'n ystyried hawliau plant.
- yn esbonio ein rolau a'n cyfrifoldebau wrth wneud yn siŵr bod plant a phobl ifanc yn gallu manteisio ar eu hawliau.

Beth y mae hyn yn ei olygu i chi

Rydyn ni eisiau i bawb fwynhau eu hawliau felly rydyn ni wedi rhoi pethau ar waith, fel:

Cynghorau Ysgol – Mae'n rhaid i bob ysgol fod â chyngor ysgol fel bod disgyblion yn cael llais mewn rhedeg eu hysgol.

Cwnselwyr – Mae'n rhaid i bob ysgol uwchradd fod â chwasselwyr i helpu disgyblion i gael iechyd meddwl da.

Brechwast Am Ddim mewn Ysgolion Cynradd – Mae pob plentyn sy'n mynychu ysgol gynradd yng Nghymru'n gallu mwynhau brechwast iach am ddim yn yr ysgol bob dydd.

Comisiynydd Plant Cymru – Mae'r Comisiynydd yn eiriolwr dros blant a phobl ifanc. Mae'r Comisiynydd yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru. Mae yna fwy o wybodaeth yma: www.complantcymru.org.uk

Ardaloedd chwarae – Mae'n rhaid i bob cyngor yng Nghymru wneud yn siŵr bod yna ddigon o leoedd i chwarae.

Strategaeth Tlodi Plant – Mae hon yn helpu i wneud yn siŵr ein bod ni'n gwneud popeth y gallwn ni i gefnogi plant a theuluoedd sy'n byw mewn tlodi.

Nyrsys ysgol – Mae'n rhaid i bob ysgol uwchradd yng Nghymru fod â nyrs.

Nofio Am Ddim – Os ydych chi'n 16 oed neu'n iau, gallwch chi nofio am ddim ym mhwll nofio'ch Awdurdod Lleol.

Addysg Gymraeg – Mae cefnogi defnyddio'r Gymraeg mewn Ysgolion yn golygu bod addysg ar gael ichi yn eich dewis iaith.

Teithio am Brisiau Is – Mae ein cynllun teithio ar y bws am brisiau is i bobl ifanc yn eu helpu nhw i fanteisio ar wasanaethau unrhyw le yng Nghymru.

Be' amdani?

Ystyriwch hawliau plant!

Cliciwch i weld ffilm hawliau plant neu ewch i: hawliauplant.cymru

I gysylltu â ni:

e-bost: childrensrights@gov.wales

 @uncrc_wales

© Hawfrait y Goron 2015

Hawliau plant Cymru

Mae'r wefan yma'n dod â gwahanol gyfleoedd i chwarae rhan at ei gilydd. Mae ganddi hefyd wybodaeth, hyfforddiant, adnoddau a chysylltiadau i helpu plant, pobl ifanc a sefydliadau ledled Cymru.

Cliciwch yma

Yn eich ardal leol

Mae'n rhaid i Awdurdodau Lleol, dan y gyfraith, roi cyfleoedd i blant a phobl ifanc chwarae rhan a chael llais. Mae'n rhaid iddyn nhw hefyd roi gwybod iddyn nhw lle a sut i chwarae rhan. Gallwch chi gysylltu â'ch Cyngor Lleol a gofyn iddyn nhw sut gallwch chi ddod i chwarae rhan.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Pobl sy'n cael eu pleidleisio o bob rhan o Gymru, o wahanol bleidiau gwleidyddol, yw Aelodau'r Cynulliad. Maen nhw'n gwirio ac yn holi Llywodraeth Cymru ynglŷn â sut rydyn ni'n meddwl am eich hawliau ac yn gofalu am bob plentyn a pherson ifanc.

Cliciwch yma

Cymru Ifanc

Mae Cymru Ifanc yn gwneud yn siŵr bod yna ffyrdd gwahanol i blant a phobl ifanc ddweud eu dweud ar faterion sy'n bwysig iddyn nhw, a bod y llywodraeth ac eraill yn gwrando arnyh nhw.

Cliciwch yma

Meic

Gwasanaeth eiriolaeth a gwybodaeth i blant a phobl ifanc hyd at 25 oed yw Meic. Mae'r gwasanaeth yn rhad ac am ddim, yn gyfrinachol ac mae modd cysylltu ag ef 24/7 dros y ffôn, trwy negeseuon gwib neu negeseuon testun. Mae yno i wrando, i roi gwybodaeth ac i gefnogi.

Cliciwch yma

Comisiynydd Plant Cymru

Mae Sally Holland yn gweithio dros bob plentyn a pherson ifanc yng Nghymru. Mae hi a'i thîm yn eu cefnogi nhw i gael gwybod am hawliau plant, yn gwrando i gael gwybod beth sy'n bwysig iddyn nhw, yn rhoi cyngor a chymorth os ydyn nhw'n meddwl eu bod nhw wedi'u trin yn annheg, ac yn siarad ar eu rhan pan mae materion pwysig yn codi.

Cliciwch yma